

فرهنگ

اصطلاحات کنفرانس های بین المللی

عربی - فارسی

مؤلف:

سعید محمد اللحام و همکاران

مترجمان:

دکتر عزت ملا ابراهیمی

محمد یوسف هدایت

عنوان قرارداد: القاموس السياسي و مصطلحات الموترات الدولية (انگلیز - فرنی - عربی). فارسی: برگزیده
عنوان و نام پدیدآور: فرهنگ اصطلاحات کنفرانس‌های بین‌المللی عربی - فارسی / مولف سعید محمد اللحام و همکاران
مترجمان عزت ملابراهیمی، محمدیوسف هدایت
مشخصات نشر: تهران: ایده نو، ۱۳۹۰.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۳۷۹-۸-۵
یادداشت: کتابنامه.

موضوع: کنفرانس‌ها و کنگره‌ها - واژه‌نامه‌ها - عربی
موضوع: کنفرانس‌ها و کنگره‌ها - اصطلاح‌ها و تعبیرها
شناسه افزوده: اللحام، سعید محمد
شناسه افزوده: هدایت، محمد یوسف، ۱۳۵۴ - مترجم
رده بندی کنگره: ۶۸۵ / ۴ - ۱۳۹۰
رده بندی دیویی: ۶۰۰
شماره کتابشناسی ملی: ۲۳۸۳۴۲۴

نام کتاب: فرهنگ اصطلاحات کنفرانس‌های بین‌المللی (عربی - فارسی)
مؤلف: سعید محمد اللحام و همکاران
مترجمان: دکتر عزت ملا ابراهیمی / محمدیوسف هدایت
ناشر: انتشارات ایده نو
تایپ و صفحه‌آرایی: محمدیوسف هدایت
نوبت چاپ: اول، تابستان ۱۳۹۰
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۵۵۰۰۰ ریال

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، کوچه نوروز، پلاک ۷
تلفن: ۶۶۴۱۴۴۱۵
نمابر: ۶۶۹۶۰۸۳۵
کد پستی: ۱۳۱۴۶۸۴۶۳۳
ص پستی: ۱۳۱۴۵ - ۱۷۷۵
www.newideabook.com
info@newideabook.com

فهرست

مقدمة مترجمان	٩
الفصل الأول : أشكال اللقاء	١٣
فصل اول : شيوه هاى ملاقات	
الفصل الثانى : التحضير للمؤتمرات	١٩
فصل دوم : مقدمات برگزارى اجلاس	٦
١. مكتب التنظيم : دبيرخانه	١٩
٢. الدعوة و الحجز : دعوت و رزرو	٢١
٣. التعميمات (رسالة دورية) : آيين نامه ها	٢٥
٤. معلومات للمشاركين : اطلاع رسانى به شركت كنندگان	٢٦
٥. الاجراءات (اللائحة الداخلية) : بخشنامه ها	٣١
٦. جدول الاعمال (اجنده) : دستوركار	٣٣
الفصل الثالث : التنظيم التقنى للمؤتمرات	٣٧
فصل سوم : تنظيم برنامه اجرائى اجلاس	

۱. معاملات جوازات السفر و التأشيرات: تشریفات مربوط به گذرنامه و ویزا.....	۳۷
۲. نصائح السفر و وسائل النقل لمكان المؤتمر : توصیه های مربوط به سفر و وسایل نقلیه برای عزیمت به محل.....	۳۸
۳. صرف (تبدیل) العملة : تبدیل ارز خارجی.....	۴۱
۴. رسوم المؤتمر : هزینه های کنفرانس.....	۴۲
۵. الاقامة و الطعام : اقامت و غذا.....	۴۳
۶. العناية الطبية : مراقبت پزشکی.....	۴۶
۷. تعليمات رسمية خاصة بحماية الصحة: دستورالعملهای رسمی ویژه مراقبت بهداشتی.....	۴۷
۸. خدمة البريد و الاتصالات : خدمات پست و ارتباطات.....	۴۹
۹. خدمات المؤتمر : خدمات کنفرانس.....	۵۱
۱۰. مكتب الاستعلامات، مكتب المفقونات، غرفة الاستراحة، غرفة المطالعة، غرفة التلفاز: دفتر اطلاعات، دفتر اشیاء گمشده، اتاق استراحت، اتاق مطالعه و سالن تلویزیون.....	۵۲
۱۱. معارض : نمایشگاه ها.....	۵۴
۱۲. برنامج ترفيهي خاص بالسيدات : برنامه تفریحی مخصوص خانم.....	۵۵
۱۳. رحلات استطلاعية ، زيارات للمصانع و المؤسسات الثقافية : (تور) سفرهای گردشی ، بازدید از کارخانه ها و موسسات فرهنگی.....	۵۸
۱۴. استقبالات و مآدب : پذیرائی و ضیافت.....	۶۱
الفصل الرابع : تنظيم ، تقييم و إنهاء المؤتمرات.....	۶۳
فصل چهارم : سازماندهی، ارزیابی و خاتمهٔ اجلاس	
۱. ديكور المعدات التقنية اللازمة لقاعات المؤتمرات : دکوراسیون و تجهیزات فنی لازم برای سالن های کنفرانس.....	۶۳
۲. استعمال المعدات السمعية و البصرية : بکارگیری تجهیزات سمعی و بصری.....	۶۴
۳. تسهيلات الاعلام و الاذاعة و التلفزيون : تسهیلات رسانه ، صدا و سیما.....	۷۰

۴. لغات المؤتمر ، خدمات الترجمة و الترجمة الفورية : زبانهای کنفرانس ، خدمات ترجمه و ترجمه فوری	۷۴
الفصل الخامس المناقشات	۷۷
فصل پنجم : گفتگوها	
۱. الترحيب، افتتاح وقيادة (تروئس) المناقشات : خوشامدگویی، افتتاح و ریاست گفتگوها	۷۷
۲. عبارات (مصطلحات) عامة مستخدمة في المناقشات : اصطلاحات عمومی کاربرد در گفتگوها	۹۲
۳. منح و سحب حق الكلام : دادن حق صحبت و لغو آن	۱۰۴
۴. سؤال ، دعوة إلى الكلام : پرسش ، دعوت به سخنرانی	۱۰۶
۵. توصية ، اقتراح ، طلب : سفارش ، پیشنهاد ، درخواست	۱۱۰
۶. رد ، جواب : پاسخ	۱۱۴
۷. اتفاق ، عقد : قرارداد ، تفاهم نامه	۱۱۸
۸. الشك : تردید	۱۲۰
۹. اعتذار ، تأسف : معذرت خواهی ، اظهار تأسف	۱۲۲
۱۰. الرفض : مخالفت	۱۲۴
۱۱. تعليل ، شرح ، تصحيح : تفسیر ، شرح و تصحیح	۱۲۵
۱۲. تعليقات ، آراء : اظهار نظر ها ، آراء	۱۲۶
۱۳. تقرير ، خلاصة : گزارش ، چکیده	۱۲۸
۱۴. الخطاب الختامي : بیانیه پایانی	۱۳۰
۱۵. شكر : سپاسگزاری	۱۳۱
الفصل السادس : المجلس – اللجنة – البعثة و المستشارين	۱۳۳
فصل ششم : شورا – کمیته – هیئت اعزامی و مشاوران	
الفصل السابع : تصحيح – قرارات – انتخاب	۱۳۹

فصل هفتم : تصحیح - موافقتنامه‌ها - رأی‌گیری

الفصل الثامن : المحاضرات ۱۴۷

فصل هشتم : صورت جلسه‌ها

الفصل التاسع : توصيات و نصائح للنشر و كتابة المساهمات ۱۴۹

فصل نهم : پیشنهادات و سفارشات مربوط به انتشار و نوشتن مطالب

الفصل العاشر : طباعة و نشر و توزيع مواد المؤتمر ۱۵۵

فصل دهم : چاپ ، انتشار و پخش مطالب و موضوعات کنفرانس

الفصل الحادي عشر : إشعار بالتقارير ، الكتب و المؤلفين ۱۵۷

فصل یازدهم : اطلاع از گزارش‌ها ، کتابها و نویسندگان

الفصل الثاني عشر : إشعارات عن المؤتمرات المستقبلية و الاجتماعات ۱۶۱

فصل دوازدهم : اطلاعیه‌هایی در خصوص کنفرانس‌ها و نشست‌های آتی

الفصل الثالث عشر : مكافآت - كلمات تأهيلية - ذكرى الذين قد قضاوا ۱۶۳

فصل سیزدهم : جوایز - خوشامدگویی - یادبود از دست رفتگان

الفصل الرابع عشر : إختتام المؤتمر - رحلة العودة إلى الوطن ۱۶۷

فصل چهاردهم : اختتامیه کنفرانس - بازگشت به وطن

پیوست : ۱۶۹

الفصل الخامس : نموذج عن المشاركين بالمؤتمر ۱۷۰

نمونه ای از متون بکار رفته شرکت کنندگان در کنفرانس

واژه‌نامه ۲۱۵

منابع و مراجع ۲۲۹

مقدمه مترجمان

بدیهی است که شناخت اصطلاحات هر زبان، تشخیص رابطه میان معنای لغوی و اصطلاحی و آشنایی با فرهنگ اصطلاحات علوم مختلف در علم ترجمه از اهمیت قابل توجهی برخوردار است. «اصطلاح» در لغت به معنای اتفاق نظر بر سر کلمه یا سبیل خاصی برای بیان مفهوم مشخص در علم، هنر و صنعت است. سه ویژگی عمده مرز میان معنای اصطلاحی از معنی لغوی را مشخص می‌کند، که عبارتند از:

۱. اصطلاح غالباً از زبان عرفی یا معنای لغوی گرفته شده و به آن برجستگی و تشخیص داده می‌شود و بر مفاهیم خاص دلالت می‌کند. مانند کلمه تصدیق که در لغت معنای «قبول کردن» دارد، در عرف به معنی «گواهینامه» است و در اصطلاح منطبق در مقابل «تصور» قرار می‌گیرد.

۲. ویژگی دوم اصطلاح مترادف ناپذیری آن است. مانند کلمه واجب که در زبان عرفی مترادفهایی نظیر لازم، ضروری، اجباری و الزامی دارد، اما در علم فقه یا فلسفه مترادفی برای آن یافت نمی‌شود.

۳. اصطلاحات هر علم پایه آن علم را تشکیل می‌دهد و بدون شناخت اصطلاحات یک علم نمی‌توان به آثار یا منابع آن رشته مراجعه و یا از آنها استفاده کرد.^۱

نظر به اهمیت و ضرورتی که امروزه برای ترجمه فرهنگ اصطلاحات علوم مختلف در مراکز علمی و پژوهشی، احساس می‌شود، کتاب «القاموس السياسي و مصطلحات المؤتمرات الدولیه» برای کار ترجمه انتخاب شد. اصطلاحات این کتاب به سه زبان عربی، انگلیسی و فرانسوی نوشته شده است. بخش عربی آن را استاد سعید محمد اللحام، بخش انگلیسی را استاد ساسیس و بخش فرانسوی را استاد فرح تدوین کرده‌اند. این کتاب در نهایت توسط استاد علوان ویراستاری و بازبینی شد و در دو بخش مستقل «القاموس

۱. ناظمیان، رضا، روشهایی در ترجمه از فارسی به عربی، ص ۹۸ - ۹۹.

السیاسی» و «مصطلحات المؤتمرات الدولية» به چاپ رسید. چاپ آن در سال ۲۰۰۹ توسط انتشارات دارالکتب العلمیه بیروت، در ۶۴۰ صفحه انجام گرفت.

شایان ذکر است که قسمت اعظم کتاب «القاموس السیاسی» به شکل لغتنامه منتشر شده است. از آنجا که در زمینه چاپ لغت‌نامه‌ها چه به صورت تالیف و یا ترجمه، اقدامات درخور توجهی در ایران صورت گرفته، ضرورتی برای ترجمه این بخش احساس نمی‌شد. از این رو بخش دوم کتاب یعنی «مصطلحات المؤتمرات الدولية» را برای ترجمه برگزیدیم. زیرا اولاً در زمینه اصطلاحات کنفرانس‌های بین‌المللی تاکنون اقدام علمی و عملی به این شکل صورت نگرفته است. ثانیاً اصطلاحات کتاب همگی در قالب جملاتی کوتاه و بلند بیان شده‌اند. این امتیاز سبب می‌شود خوانندگان افزون بر یادگیری لغات و اصطلاحات تخصصی، به اسلوب و سبک نگارش متن در کنفرانس‌های بین‌المللی نیز آشنا گردند. لذا این کتاب در عین حجم کم، به لحاظ تخصصی بودن موضوع بسیار ارزشمند است.

کتاب «مصطلحات المؤتمرات الدولية» در ۱۴ فصل تنظیم شده که به ترتیب از فراخوان برگزاری یک کنفرانس تا افتتاحیه، اقدامات صورت گرفته و اختتامیه را در بر می‌گیرد. نویسنده برای آشنایی بیشتر خوانندگان نمونه‌هایی از متون بکار رفته در کنفرانس‌های بین‌المللی را ذکر کرده است. ما نیز متن عربی را به همراه ترجمه فارسی آن در قالب فصل ۱۵ در پایان کتاب آورده‌ایم.

زندگینامه نویسنده

برای اطلاع از بیوگرافی سعید محمد اللحام، به برخی از سایت‌ها و وبلاگهای عربی مراجعه شد. اما چندان اطلاعات قابل ذکری از زندگی وی به دست نیامد. سرانجام پس از جستجوی فراوان تنها توانستیم به گوشه‌ای از فعالیتهای علمی او دست یابیم. مهمترین آثار سعید محمد اللحام عبارت است از:

تأویل الأقوال و التعريفات الساخرة التعبير بالموسيقى: تحقیق تأویل مختلف الحديث از ابن قتیبه الدینوری؛ تحقیق الحسنة و السيئة از ابن تیمیه؛ تحقیق الروض المربع شرح زاد المستنقع فی اختصار المقنع از منصور بن یونس ابن ادريس البهوتی؛ تحقیق طرائف الأخبار از ابو فرج معافی بن زکریا النهروانی الجریری؛ تحقیق طرائف الشعراء و المغنین از ابو فرج معافی بن زکریا النهروانی الجریری؛ فیض الرحیم فی قراءات القرآن الکریم القراءات السبع بروایات عدة؛ القاموس السیاسی و مصطلحات المؤتمرات الدولية؛ تحقیق عذاب القبر و سؤال الملکین از البیهقی؛ مختصر صحیح البخاری؛ تحقیق الموطأ از مالک ابن انس.

روش کار در ترجمه

با مطالعه کتاب و آشنایی با موضوع و سبک نگارش آن، کار ترجمه آغاز شد. با توجه به سه زبانه بودن کتاب اولویت اول در ترجمه استفاده از فرهنگها و لغتنامه‌های عربی بود. در صورتی که لغت یا اصطلاحی در فرهنگهای عربی بدست نمی‌آمد، به سراغ متن انگلیسی رفته و برای معادل‌یابی آن از فرهنگهای انگلیسی عربی و انگلیسی فارسی استفاده می‌کردیم. هر چند در اغلب موارد لغتنامه‌های انگلیسی راهگشای ترجمه بود، لکن در برخی موارد باعث سردرگمی و تأمل بیشتر برای یافتن معنای معادل فارسی می‌شد. زیرا مترجم متن انگلیسی کتاب گاه متن عربی را عمداً به شکل ارتباطی ترجمه کرده بود، که این امر در برخی موارد به ایجاد فاصله معنایی میان متن عربی و انگلیسی می‌انجامید. گاه مترجم برداشت متفاوتی از متن عربی داشت و نظر شخصی خود را در ترجمه دخالت داده بود. پس اگر کلمات و اصطلاحات عربی و انگلیسی را با ترجمه فارسی آنها در یک

ردیف قرار می‌دادیم، چه بسا ترجمه نامفهوم و حتی متفاوتی به دست می‌آمد. به عنوان مثال اصطلاح «التقرير المبدئي» در متن انگلیسی «final report» معادل گذاری شده است. ترجمه عربی آن «گزارش مقدماتی» و ترجمه انگلیسی به معنی «گزارش پایانی» است. بنابر این در موارد اختلافی عبارت عربی ملاک کار ترجمه قرار می‌گرفت.

از آنجا که کتاب جنبه خبری و اطلاع رسانی داشت، تا جای ممکن ترجمه فارسی به سبک خبری هرم وارونه و در قالب لید خبری نگاشته شد. همانطور که می‌دانیم در سبک خبری هرم وارونه «چکیده مهمترین مطلب و رویداد در ابتدای خبر و کم ارزش‌ترین مطلب در انتها قرار می‌گیرد و هر قسمت با توجه به اهمیت آنها از بالا به پایین تنظیم می‌شود».^۱

در هر حال به رغم دقتها و وسوسه‌های علمی اعمال شده مسلماً ترجمه حاضر عاری از اشتباه و کاستی نیست. هر چند مترجمان تلاش داشته‌اند تا ترجمه‌های صحیح و دقیقی ارائه دهند، اما با توجه به تازه بودن این اثر امید است که خوانندگان محترم کاستیهای آن را بر ما ببخشایند و با نقد منصفانه خود ما را در برطرف کردن نارسائیهای موجود و تکمیل این مجموعه یاری رسانند. ما نیز خاضعانه تذکرها و راهنماییهای محققان عزیز را به دیده منت پذیرائیم.

دکتر عزت ملاپراهمی و محمدیوسف هدایت

^۱ قندی، حسین، روزنامه نگاری نوین، ص ۸۳